

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ГУМАНІТАРНИХ НАУК
КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ**

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Традиційні культури Африки, Австралії та Океанії»

Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність: В 12 Культурологія та музеєзнавство

Освітня програма: Культурологія

2. Вибіркові освітні компоненти

2.1. Навчальні дисципліни професійної підготовки та практики

(Блок «Історія культури. Культура інших регіонів світу»)

ВИКЛАДАЧКА: Бондарець Оксана Василівна, старша викладачка

E-mail: bondarets@ukma.edu.ua

MSTeams – команда «Традиційні культури Африки, Австралії та Океанії»

DistEdu: «Традиційні культури Африки, Австралії та Океанії»

ЗАГАЛЬНЕ НАВАНТАЖЕННЯ КУРСУ: 3 кредити ECTS

Заняття в аудиторії: 28 год. (26 год. лекційних та 2 год. семінарських)

Самостійна робота слухачів курсу: 62 год.

Форма підсумкового оцінювання – залік

Семестр викладання: IV (весна)

КИЇВ – 2026

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Курс спрямований на осмислення загальних тенденцій культурогенезу та його специфіки в тропічно-африканському та австралійсько-тихоокеанійському культурних регіонах. Автор приділяє значну увагу історії дослідження традиційної культури цих регіонів, особливостям світогляду населення, традиційному мистецтву та іншим актуальним питанням.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: формування теоретичної бази знань з проблем динаміки внутрішнього змісту процесу культурогенезу (на прикладі традиційних культур Африки, Австралії та інших регіонів Океанії); формування низки компетентностей, що визначені освітньою програмою.

Завдання:

- розглянути поняття «традиційна культура» та формування інновацій в процесі культурогенезу;
- проаналізувати специфіку тропічно-африканського та австралійсько-тихоокеанійського культурних регіонів, загальні тенденції їх розвитку;
- розвивати навички систематичної самостійної навчальної та наукової діяльності;
- розвивати необхідні предметно-професійні та соціальні якості особистості бакалавра.

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2);
- цінування та повага різноманітності та мультикультурності (ЗК 6);

- здатність зберігати і примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій <...> (ЗК 12).

Спеціальні компетентності:

- здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію (СК 1);
- здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури <...> (СК 2);
- здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів (СК 3);
- здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо) (СК 4);
- здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства (СК 5);
- здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів (СК 9);
- здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту, використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології (СК 10);
- здатність дотримуватись стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації (СК 12).

Очікувані результати навчання:

Результати навчання	Методи викладання і навчання	Форми оцінювання
ПРН-01. Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.	Групові обговорення. Метод письмових робіт.	Експрес-опитування, контроль активної участі студентів (ок) у семінарському занятті. Перевірка письмових робіт.
ПРН-02. Аналізувати, коментувати, узагальнювати наукові та аналітичні тексти культурологічного характеру.	Методична організація та самоорганізація студентством прочитання та критичного аналізу фахової літератури.	Перевірка якості прочитання та критичного аналізу студентством фахової літератури. Перевірка якості виконання самостійної письмової роботи.
ПРН-03. Створювати логічно і структурно організовані тексти з питань культурології, відповідно до спеціалізації.	Метод письмових робіт. Виконання студентством самостійних завдань.	Перевірка якості виконання контрольних робіт (по модулям 1 та 2) та самостійної письмової роботи (тези).
ПРН-04. Знати та розуміти теоретичні підходи до визначення	Мотивація навчальної діяльності.	Експрес-опитування, зокрема, по темі 1.

культури, її проявів та форм існування.	Прочитання та критичний аналіз літератури та інших рекомендованих матеріалів.	
ПРН-05. Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів.	Компаративний аналіз. Візуальні методи. Підготовка виступів / презентацій за тематикою семінарського заняття.	Перевірка якості виступу / презентації відповідно до питань семінарського заняття.
ПРН-06. Виявляти, перевіряти та узагальнювати інформацію щодо різноманітних контекстів культурної практики, вивчати ступінь їх актуальності із застосуванням релевантних джерел, інформаційних комунікативних засобів та візуальних технологій.	Візуальні методи. Підготовка виступів та презентацій за тематикою семінарського заняття. Виконання студентством самостійних завдань.	Перевірка якості виступу / презентації відповідно до питань семінарського заняття. Перевірка якості виконання контрольних робіт (по модулях 1 та 2) та самостійної письмової роботи (тези).
ПРН-07. Розуміти чинники культурної	Компаративний аналіз (діахронний та	Експрес-опитування.

динаміки, принципи періодизації культурних процесів, їх специфічні риси та характеристики.	синхронний). Візуальні методи. Метод усної перевірки та контролю знань.	
ПРН-08. Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначних методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту.	Аксіологічний підхід. Візуальні методи. Групові обговорення. Виконання студентством самостійних завдань.	Перевірка активної пізнавальної діяльності на семінарському занятті. Перевірка якості написання, зокрема, есе-рефлексій на фільми (модулі 1 та 2).
ПРН-09. Аналізувати ефективність культурних політик, технологій реалізації культурних ідей у контексті конкретних параметрів їх впровадження.	Метод спостережень викладача за роботою студентів (ок) під час аудиторних занять. Опрацювання рекомендованих сторінок в соцмережах.	Експрес-опитування. Самоконтроль.
ПРН-10. Розпізнавати та класифікувати різні типи культурних продуктів, визначати їх	Опрацювання студентством рекомендованої фахової та художньої	Експрес-опитування. Перевірка якості виконання контрольних робіт (по

якісні характеристики на основі комплексного аналізу.	літератури, фільмів, відеоматеріалів, подкастів та радіопередачі. Обговорення в межах тем зазначених фільмів / відео / подкастів / радіопередачі.	модулях 1 та 2).
ПРН-13. Презентувати знання про культуру відповідно до спеціалізації представників різних професійних груп та здобувачів освіти.	Вибір теми (із рекомендованих) самостійної письмової роботи; можливість обрати альтернативне завдання при виконанні контрольних робіт по модулях 1 та 2 (вікторина до модулю чи есе-рефлексія на фільм). Виконання контрольних та самостійних завдань.	Перевірка якості виконання контрольних та самостійних завдань.
ПРН-15. Вільно спілкуватися з професійних питань усно та письмово державною та іноземними мовами з	Групові обговорення. Виконання письмових завдань.	Експрес-опитування. Перевірка якості виконання письмових робіт.

урахуванням мети спілкування та соціокультурних особливостей його контексту.		
ПРН-16. Визначати, формулювати та аргументувати власну громадянську та професійну позицію щодо актуальних суспільних питань.	Групові обговорення актуальних суспільних питань, зокрема, питань реституції культурної спадщини країн Африки та Океанії чи в цілому деколонізації музеїв.	Самоконтроль. Експрес-опитування.

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Дата	Перелік модулів та тем	Загальна кількість годин	Лекції	Семінарські заняття	Само-стійна робота
Весняний семестр 1-й тиждень	<i>Вступ.</i> Тема 1. Культурні регіони світу. Традиційна культура. Традиції та інновації в культурі.	6	2		4

	<i>Модуль 1. Традиційні культури Африки</i>				
2-й тиждень	Тема 2. Історія дослідження традиційних культур Африки.	6	2		4
3-й тиждень	Тема 3. Давні та середньовічні цивілізації Африки.	6	2		4
4-й тиждень	Тема 4. Традиційне мистецтво Африки.	6	2		4
4-й тиждень	Тема 5. Міфи народів Африки. Релігія і традиції народів Африки.	6	2		4
5-й тиждень	Тема 6. Культури Африки в світовому цивілізаційному процесі	6	2		4
1-й – 5-й тижні	Тема 7. Спадщина Африки в Європі.	3			3
	<i>Модуль 2. Традиційні культури Австралії</i>				
6-й тиждень	Тема 8. Історія дослідження традиційних культур	6	2		4

	Австралії.				
7-й тиждень	Тема 9. Австралійські аборигени: населення та демографія.	6	2		4
9-й тиждень	Тема 10. Господарство аборигенів Австралії.	6	2		4
10-й тиждень	Тема 11. Особливості світогляду австралійських аборигенів.	6	2		4
11-й тиждень	Тема 12. Мистецтво австралійських аборигенів.	6	2		4
12-й тиждень	<i>Модуль 3. Традиційні культури Океанії</i> Тема 13. Океанія: регіони, політична карта, корінне населення. З історії океанійців.	6	2		4
13-й тиждень	Тема 14. Релігія океанійців.	6	2		4
6-й – 13-й тижні	Тема 15. Мистецтво Океанії.	3			3
14-й	<i>Узагальнення</i>	6		2	4

тиждень	Семінарське заняття 1. Міфологія в традиційних культурах Африки, Австралії та Океанії.				
	РАЗОМ:	90	26	2	62

СПОСІБ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс розрахований на 14 навчальних тижнів (по 2 год аудиторних занять щотижня). Складається з 26 год. лекційних, 2 год. семінарських та 62 год. для самостійної роботи. Практикуються лекції різних типів. Презентації до кожної лекції опубліковані на DistEdu. Передбачено експрес-опитування (усне) на основі запропонованих для обговорення фільмів, відео, подкастів / радіопередачі. Проміжний контроль – у формі контрольних робіт (після закінчення вивчення модулів 1 та 2 – підготувати вікторини; можливі альтернативні завдання). Семінарське заняття планується як виступи, презентації та розгорнута бесіда на основі питань плану. Самостійна робота – опрацювання рекомендованої літератури (норматив – 50 сторінок на тиждень) та написання письмової роботи (тези на одну із запропонованих тем). Передбачено підсумкову контрольну роботу (залік). Студентству запропоновано питання для самоконтролю.

ЗМІСТ КУРСУ

ТЕМАТИКА ТА ПЛАНИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

ВСТУП

Тема 1. Культурні регіони світу. Традиційна культура. Традиції та інновації в культурі (2 год.)

Принципи поділу світу на культурні регіони. Культурні регіони (далекосхідний, індійський, арабо-мусульманський, європейсько-північноамериканський, латиноамериканський, тропічно-африканський, австралійсько-тихоокеанійський).

Поняття “традиційна культура”. Типологія основних елементів традиційної культури.

Загальні та локальні традиції. Різновиди культурних трансформацій (спонтанна, стимульована, пряме запозичення).

ФІЛЬМ (для обговорення):

- ”Magia nuda” / “Обнаженная магия” (1975). Італія. Документальний фільм.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

- Бундюченко Т.В. Історія культури зарубіжних країн: навч.-метод. посібник для студентів ВНЗ. Миколаїв: Гельветика, 2015. 311 с.
- Герчанівська П.Е. Традиції: стабільність і варіативність // Вісник Національного технічного університету України Київський політехнічний інститут. Філософія. Психологія. Педагогіка. 2010. Вип. 1. С. 12 – 16. http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKPI_fpp_2010_1_2
- Культура традиційна / В.Л. Скуратівський // Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І.М. Дзюба, А.І. Жуковський, М.Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. <https://esu.com.ua/article-51471>

Додаткова

- Нікішенко Ю.І. Поняття «етнічна культура» і «традиційна культура» в етнокультурології // Національний університет «Києво-Могилянська академія». Наукові записки. Т.24. Теорія та історія культури. Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2004. С. 4 – 12.
<https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2362ad6b-d715-4d7d-80b6-439229a981c3/content/>

МОДУЛЬ 1. ТРАДИЦІЙНІ КУЛЬТУРИ АФРИКИ

Тема 2. Історія дослідження традиційних культур Африки (2 год.)

Міф про Африку та її культури: еволюція поглядів. Місіонерські матеріали про Африку (праці Казаліса, Брауна, Бліка, Стіра, Жакота, Шатле, Жюно та ін.). Місіонерська діяльність афроамериканців. Колоніальна література та її форми (екзотична, туристська та власне колоніальна). Розвиток наукових досліджень в області африканських традицій. Вивчення африканського фольклору (кінець XIX – XX ст.). Негритюд як літературний і квазіполітичний рух та його вплив на ставлення до африканського мистецтва. Перші дослідники африканського мистецтва.

Вивчення культур народів Африки в СРСР. Інститут Африки АН СРСР (створено в 1959 р.) як провідний центр африканістики. Основні напрями досліджень (вивчення доколоніальних цивілізацій та культурних здобутків африканських народів /1/, культурної політики і культурного будівництва /2/, художньої культури /3/, фольклору африканських народів /4/), їх критичний аналіз.

Центр дослідження Африки – експертний центр, що об'єднує дослідників африканського континенту, та перша (з 2015 р.) громадська україномовна інформаційно-дослідницька платформа про Африку.

Центр стратегічних досліджень Африки як структурний підрозділ Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка (24.09.2024 р. – офіційне

відкриття). Магістерська програма «Африканістика» Київського національного університету імені Тараса Шевченка (з 01.09.2025 р.). Центр досліджень країн Африки Київського національного університету імені Тараса Шевченка: основні напрями діяльності.

Дослідження тенденцій розвитку африканістики в Україні та світі.

ПОДКАСТ (для обговорення):

- The Journal of African History Podcast (15 епізодів)
<https://journalofafricanhistory.podbean.com>

Тема 3. Давні та середньовічні цивілізації Африки (2 год.)

Пунт (до 2500 р. до н. е.)

Культура Нок. Культура Сао.

Царство Куш зі столицею в м. Непата. Мероїтське Царство.

Аксумське Царство.

Культура Іфе.

Найдавніша імперія в Африці на південь від Сахари – Держава Гана. Імперія Малі. Імперія Сонгаї. Інші держави Центральноафриканського регіону (імперія Конемо-бор).

Держава Бенін.

Імперія Ойо.

Королівство Конго та інші держави уздовж узбережжя Західної Африки.

Найбільша цивілізація Південно-Східної Африки – Мономотапа (Зімбabwe).

Висновки:

- Історична доля цивілізацій Північно-Східної Африки.
- Культура і мова.

Тема 4. Традиційне мистецтво Африки (2 год.)

Стиль і форма. Особливості розвитку мистецтва в історичному контексті. Функції мистецтва. Мистецтво, що пов'язане з проблемами безпеки та суспільного контролю. Різновиди мистецтва.

Африканський танець. Походження. Танці масок. Танці, що пов'язані з ініціацією. Бойові (військові) танці. Акробатичні постанови. Синкретичне танцювальне мистецтво. Танці на сцені.

Витоки сучасного африканського театру. Традиційні форми сценічного мистецтва (видовищно-розважальні форми світського характеру в середньовічних країнах Північної Африки, дійства «іра-гасі» в народів Мадагаскару (XVIII ст.), театр народу ібібіо (Сх. Нігерія), театр котеба). Специфіка африканського театру.

Тема 5. Міфи народів Африки, Релігія і традиції народів Африки (2 год.)

Полеміка щодо походження та поширення теорії Верховного Божества. Міфи про походження. Міфи про походження Смерті. Духи предків. Легенди про світ духів. Герої. Міфи про природу. Легенди про демонів. Історії про «маленький народ». Історії про тварин. Історії про чаклунство.

Загальні риси африканських традиційних релігій (магія, фетишизм, тотемізм, анімізм, знахарство і чарівництво (шкідливе чаклунство), обряди й ініціації). Кимбангізм. Іслам. Християнство. Індуїзм.

Тема 6. Культури Африки в світовому цивілізаційному процесі (2 год.)

Місце та роль африканських культур в світовій цивілізації.

Вплив африканських традицій на сучасні культурні процеси (на прикладі США, країн Латинської Америки, Карибського басейну).

ФІЛЬМ (для обговорення):

- “The Butler” / “Дворецький” (2013). США. Драма, біографія.

Тема 7. Спадщина Африки в Європі (для самостійного опрацювання)

Звіт «Реституція африканської культурної спадщини: до нової етики взаємин» (2018). Праці Бенедикт Савуа («Боротьба Африки за своє мистецтво» (2022), «Атлас відсутності: культурна спадщина Камеруну в Німеччині» (2023), «Кому належить краса» (2024)) та їх культурний вплив. Чи відбуваються реальні зрушення в питаннях етики та власності колоніальних колекцій?

Виставка «Африка: директ» (10.10.2025 – 11.01.2026) в Національному музеї мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків».

ВІДЕОМАТЕРІАЛИ (для обговорення):

- Колекціонери Тетяна Дешко та Андрій Клепіков | Виставка «Африка: директ». YouTube. Khanenko Museum. 29 грудня 2025 р.

РАДІОПЕРЕДАЧА (для обговорення):

- Ранок культурної людини | Радіо Культура. 20.10.2025, 11:10
<https://ukr.radio/schedule/play-archive.html?periodItemID=4642558>

ЛІТЕРАТУРА (МОДУЛЬ 1)

Основна

- African Culture & Civilization / Edited by S. Ademola Ajayi. Ibadan Cultural Studies Group, Nigeria, 2005. 456 p.
- Barham, Lawrence; Mitchell, Peter. The First Africans Archaeology from the Earliest Toolmakers to Most Recent Foragers. Cambridge University Press, 2008. 622 p.
- Cultural Mobilities Between Africa and the Caribbean / Edited By Birgit Englert, Barbara Gfollner, Sigrid Thomsen. Routledge, 2023. 226 p.
- Isichei, Elizabeth. A History of African Societies to 1870. Cambridge University Press, 1997. 578 p.

- Mokhtar G. General History of Africa. Abridged Edition. Vol. II. Ancient Civilizations of Africa. University of California Press, 1990. 420 p.
- Page, Willie F. Encyclopedia of African History and Culture: Ancient Africa (Prehistory to 500 CE). Fact on File, 2001. 278 p.
- Page, Willie F. Encyclopedia of African History and Culture: African kingdoms (500 to 1500). Fact on File, 2001. 274 p.
- Savoy, Benedicte. Africa's struggle for its Art. History of a postcolonial defeat. Princeton University Press, 2022. 240 p.
- The Capital of Kush 2: Meroe Excavations 1973 – 1984 / Edited by Peter L. Shinnie and Julie R. Anderson. Harrassowitz Verlag, 2004. 429 p.
- Understanding, Supreme. When The World Was Black: The Untold History of the World's First Civilizations. Part One: Prehistoric Cultures. 2nd edition. Supreme Design, LLC, 2013. 324 p.
- Understanding, Supreme. When The World Was Black: The Untold History of the World's First Civilizations. Part 2. Ancient Civilizations. 2nd edition. Supreme Design, LLC, 2013. 400 p.
- Werner, Alice. Africa: Myths and Legends. Edition Not Stated, 1995. 336 p.

Додаткова

- Ісам Расім. Африканський танець / перекл. Сергій Рибалкін. Ніка-Центр, 2024. 194 с.
- Діпо Фалоїн. Африка – не країна. Розвінчуючи стереотипи про строкатий континент / перекл. Юлія Лазаренко. Наш формат, 2025. 304 с.

ФІЛЬМИ

Обов'язково

- “Мабуть, боги з`їхали з глузду” (1980). ПАР, Ботсвана. Кінокомедія.

Додатково

- “Africa Rising” / “Віра в Африку” (2009). США. Документальний фільм.
- “Ichi: Marks in Time” / “Ічі: Позначки в часі” (2023). Документальний фільм.
- “The Butler” / “Дворецький” (2013). США. Драма, біографія.

ВІДЕОМАТЕРІАЛИ

- Chief Steven Osita Osadebe – Nwanne ebezina. YouTube.кемакім2. 2 березня 2009 р.
- Episode 7. The Songhai Empire – Africa`s Age of Gold / Імперія Сонгай – золотий вік Африки. Fall of Civilizations – YouTube. 29 серпня 2019 р.
- Fela Kuti / Africa 70 Live in Berlin @ Berliner Jazztage 1978 Full Concert. YouTube.grin60. 23 лютого 2023 р.
- Fela Kuti – Teacher Don`t Teach Me Nonsense (LP). YouTube. Fela Kuti. 25 березня 2016 р.
- Oumou Sangare – Oumou EPK. YouTube. World Circuit Records. 11 липня 2011 р.
- Колекціонери Тетяна Дешко та Андрій Клепиков | Виставка «Африка: директ». YouTube. Khanenko Museum. 29 грудня 2025 р.

ПОДКАСТИ / РАДІОПЕРЕДАЧІ

- The Jornal of African History Podcast (15 епізодів)
<https://journalofafricanhistory.podbean.com>
- Ранок культурної людини | Радіо Культура. 20.10.2025, 11:10
<https://ukr.radio/schedule/play-archive.html?periodItemID=4642558>

СОЦМЕРЕЖІ

- Facebook – African Studies Centre KNU
- Facebook – Центр дослідження Африки | Київ

МОДУЛЬ 2. ТРАДИЦІЙНІ КУЛЬТУРИ АВСТРАЛІЇ

Тема 8. Історія дослідження традиційних культур Австралії (2 год.)

З історії досліджень материка. Аборигени на час прибуття європейців.

Адольфус Елькін (1871 – 1979).

Броніслав Маліновський (1884 – 1942).

Фредерік Роуз (1915 – 1991).

Критична оцінка джерел.

ФІЛЬМИ (для обговорення – на вибір):

- “Walrabout” / “Обхід” (1971). Великобританія. Драма, пригоди.
- “The Last Wave” / “Остання хвиля” (1977). Австралія. Драма, фентезі, детектив, трилер.
- “Там, де мріють зелені мурахи” (1984). Германія, Австралія. Драма.

Тема 9. Австралійські аборигени: населення та демографія (2 год.)

Кількість та густота населення. Кількість аборигенів, з якими абориген спілкується. Вікові структури. Сім'я.

Інфантіцид (навмисне позбавлення життя) та гоміцид (вбивство).

ФІЛЬМИ (для обговорення – на вибір):

- “Rabbit-Proof Fence” / “Клітка для кроликів” (2002). Австралія. Драма.
- “Sweet Country” / “Солодка країна” (2017). Австралія. Кримінал, пригоди, вестерн, історія, трилер, драма.

Тема 10. Господарство аборигенів Австралії (2 год.)

Розподіл праці. Знаряддя праці. Земля як засіб для життя. Власність на землю та патрілінійна локальна група. Межі володінь локальної групи.

Тема 11. Особливості світогляду австралійських аборигенів (2 год.)

Основні образно-понятійні структури світогляду (причина, час, простір та відстань, число, приватна (особиста) власність та володіння, класифікація чи розподіл на групи).

Уявлення про життя (анімістичні, тотемістичні, історичні). Вчення про передіснування. Обряди розмноження. Тотемічні уявлення (соціальний, культовий, індивідуальний та допоміжний, класифікаційний тотемізм). Історичні уявлення про життя (зв'язки з часом сновидінь).

Міфологія. Історії створення світу та походження людства. Небесні герої. Різноманітність культів. Культ матері-прародительки та змії. Міфи про тварин.

Чаклуни та знахарі. Ритуал посвяти в знахарі. Магія (контагіозна, імітаційна, проєктивна).

Церемонія посвяти (Рамсей Сміт).

Тема 12. Мистецтво австралійських аборигенів (2 год.)

Основні типи художньої творчості (мистецтво, якому притаманні риси реалістичної образотворчості, та мистецтво умовно-геометричне).

Різноманітність зображувальних та технічних засобів. Колір в мистецтві аборигенів.

Малюнки в рентгенівському стилі.

Наскальні малюнки в стилі «Мімі».

Наскальне мистецтво в стилі Ванджина.

З історії вивчення мистецтва Бредшоу (Bradshaw art).

Хвиля модерну в живописі аборигенів (в 1960-х роках).

Корраборі. Традиційна музика.

ЛІТЕРАТУРА (МОДУЛЬ 2)

Основна

- Aesthetics, Applications, Artistry and Anarchy: Essays in Prehistoric and Contemporary Art: A Festschrift in honour of John Kay Clegg, 11 January

1935 – 11 March 2015 / Edited by Jillian Huntley and George Nash.
Archaeopress Archaeology, 2019. 182 p.

- Broome, Richard. Aboriginal Australians: A History Since 1788. Fifth edition. Allen & Unwin, 2019. 445 p.
- Cane, Scott. First Footprints: The Epic Story of the First Australians. Allen & Unwin, 2014. 328 p.
- Clayton, Matt. Australian Mythology: Captivating Dreamtime Stories of Indigenous Australians. Independently published, 2020. 96 p.
- Cox, James L. Restoring the Chain of Memory: T.G.H. Strehlow and the Repatriation of Australian Indigenous Knowledge. Equinox Publishing Ltd, 2018. 224 p.
- Flood, Josephine. The Original Australians: The Story of the Aboriginal People. Allen & Unwin, 2019. 432 p.
- Hiscock, Peter. Archaeology of Ancient Australia. Routledge, 2007. 360 p.
- Johnson, Murray. Australia's Ancient Aboriginal Past: A Global Perspective. Australian Scholarly Publishing, 2021. 290 p.
- Smith, Mike. The Archaeology of Australia's Deserts. Cambridge University Press, 2013. 747 p.
- Smith, W. Ramsay. Myths and Legends of the Australian Aborigines. Dover Publications, 2003. 416 p.
- Wilson, Ian. The Lost World of the Kimberley: Extraordinary glimpses of Australia's Ice Age ancestors: Extraordinary New Glimpses of Australia's Ice Age Ancestors. Allen & Unwin, 2006. 336 p.

ФІЛЬМИ

Обов'язково

- “Десять човнів” (2006). Австралія. Драма, комедія, пригод.

Додатково

- “Rabbit-Proof Fence” / “Клітка для кроликів” (2002). Австралія. Драма.

- “Sweet Country” / “Солодка країна” (2017). Австралія. Кримінал, пригоди, вестерн, історія, трилер, драма.
- “The Last Wave” / “Остання хвиля” (1977). Австралія. Драма, фентезі, детектив, трилер.
- “Walrabout” / “Обхід” (1971). Великобританія. Драма, пригоди.
- Там, де мріють зелені мурахи (1984). Германія, Австралія. Драма.

МОДУЛЬ 3. ТРАДИЦІЙНІ КУЛЬТУРИ ОКЕАНІЇ

Тема 13. Океанія: регіони, політична карта, корінне населення. З історії океанійців (2 год.)

Три групи населення Океанії (меланезійці, мікронезійці, полінезійці) та їх походження. Загальний нарис історії океанійців.

Історія дослідження традиційних культур Океанії.

Центр Тихоокеанських досліджень (Center for Pacific Studies) – аналітичний та дослідницький центр в Києві (з 2017 р.).

ВІДЕОМАТЕРІАЛИ (для обговорення):

- [“Миклухо-Маклай і Україна”] Прадід М.М. Миклухо-Маклая – козак Степан Миклуха! YouTube. Малинський міський краєзнавчий музей. 15 липня 2021 р.

Тема 14. Релігія океанійців (2 год.)

Анімізм. Відсутність системи тотемізму. Поклоніння деревам, тваринам, каменям, морю. Міфологія. Жерці. Поховальні традиції.

Тема 15. Мистецтво Океанії (для самостійного опрацювання).

Мистецтво Меланезії: скульптура (статуї, маски, церемоніальні стовпи, ритуальні барабани), ткацтво, виготовлення тапи, татуювання, танці, співи, музика.

Мистецтво Мікронезії: архітектура (місто Нан-Мадол (Понпеї)), дерев'яна скульптура, ткацтво та плетіння, навігаційні карти (Stick Charts), татуювання, танці та музика.

Мистецтво Полінезії: різьблення по дереву та каменю, ткацтво та плетіння, кераміка, татуювання, танці та музика.

Культурна спадщина Океанії в колекціях музеїв світу.

ЛІТЕРАТУРА (МОДУЛЬ 3)

Основна

- Baldick, Julian. Ancient religions of the Austronesian World: From Australasia to Taiwan. I.B. Tauris, 2013. 251 p.
- Carson, Michael T. Archaeology of Pacific Oceania: Inhabiting a Sea of Islands. Routledge, 2018. 406 p.
- Dirk H.R. Spennemann and Neal Putt. Cultural Interpretation of Heritage Sites in the Pacific. Pacific Islands Museums Association, 2001. 222 p.
- Fornander, Abraham. An Account of the Polynesian Race. Vol. 1: Its Origins and Migrations and the Ancient History of the Hawaiian People to the Times of Kamehameha I. Forgotten Books, 2018. 267 p.
- Fornander, Abraham. An Account of the Polynesian Race. Vol. 2: Its Origins and Migrations and the Ancient History of the Hawaiian People to the Times of Kamehameha I. Forgotten Books, 2018. 423 p.
- Hunt, Terry L.; Cochrane, Ethan E. The Oxford Handbook of Prehistoric Oceania. Oxford University Press, 2021. 524 p.
- Irwin, Geoffrey. The Prehistoric Exploration and Colonisation of the Pacific. Cambridge University Press, 1992. 248 p.
- Rainbird, Paul. The Archaeology of Micronesia. Cambridge University Press, 2004. 314 p.
- Reilly, Michael P.J. Ancestral Voice from Mangaia: A History of the Ancient Gods and Chiefs. The Polynesian Society, 2009. 344 p.

- Зиновієва Ю. Тихоокеанські студії у науковій спадщині Федора Вовка // Хроніка археології та мистецтва. Випуск 1 (ч. 4 – 5). 2025. С. 236 – 245. <https://zenodo.org/records/18181851>

ВІДЕОМАТЕРІАЛИ

- Epizode 6. Easter Island – Where Giants Walked / Острів Пасхи – де ходили велетні. Fall of Civilizations – YouTube. 5 червня 2020 р.
- Micronesia, the Lost Worlds of the Pacific Ocean / Мікронезія, загублені світи Тихого океану. YouTube. Best Documentary. 13 жовтня 2024 р.
- [“Миклухо-Маклай і Україна”] Прадід М.М. Миклухо-Маклая – козак Степан Миклуха! YouTube. Малинський міський краєзнавчий музей. 15 липня 2021 р.

СОЦМЕРЕЖІ

- Facebook – Center for Pacific studies

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

УЗАГАЛЬНЕННЯ

Семінарське заняття 1. Міфологія в традиційних культурах Африки, Австралії та Океанії (2 год.)

1. Африканська міфологія. Полеміка щодо походження та поширення теорії Верховного Божества. Міфи про походження. Міфи про походження Смерті. Духи предків. Легенди про світ духів. Герої. Міфи про природу. Легенди про демонів. Історії про «маленький народ». Історії про тварин. Історії про чаклунство.
2. Міфологія австралійських аборигенів. Історії створення світу та походження людства. Міфи про тварин.
3. Міфи народів Океанії. Політеїстичність полінезійської міфології.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

- Smyth, W. Ramsay. Myths and Legends of the Australian Aborigines. Dover Publications, 2003. 416 p.
- Werner, Alice. Africa: Myths and Legends. Edition Not Stated, 1995. 336 p.

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ

Принципи організації контролю знань – повнота та всебічність, об'єктивність, індивідуалізація, диференційованість, систематичність.

Контроль досягнутих результатів передбачає врахування різних функцій – навчальної, діагностичної, виховної, розвиваючої, перевірки та оцінки знань, прогностично-методичної. Передбачаються такі види контролю як самоконтроль, поточний, проміжний та підсумковий. Форми поточного контролю – експрес-опитування (усне), семінарське заняття, письмова робота; проміжного – контрольні роботи по модулях 1 та 2. Форма підсумкового контролю – підсумкова контрольна робота (залік). Основні методи контролю успішності – метод спостережень викладача за роботою студентів під час аудиторних та позааудиторних занять, методи усної перевірки та контролю знань, метод письмових робіт. Студентам пропонуються питання для самоконтролю, питання семінарського заняття, теми письмових робіт. Засоби підсумкового контролю – система контрольних завдань.

Критерії оцінки:

- характер засвоєння знання (рівень усвідомлення, міцність запам'ятовування, обсяг, повнота та точність);
- якість виявлення знання студентом (логіка мислення, аргументація, послідовність та самостійність викладу, культура мовлення);

- ступінь оволодіння відомими засобами діяльності, уміннями і навичками застосування засвоєних знань на практиці;
- оволодіння досвідом творчої діяльності;
- якість виконання письмової роботи (зовнішнє оформлення, темп виконання, ретельність тощо).

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Традиції та інновації в культурі.
2. Міф про Африку та її культури: еволюція поглядів.
3. Перші дослідники африканського мистецтва.
4. Тенденції розвитку африканістики в Україні та світі.
5. Культура Нок.
6. Культура Сао.
7. Мероїтське Царство.
8. Аксумське Царство.
9. Культура Іфе.
10. Держава Гана. Імперія Малі. Імперія Сонгаї.
11. Держава Бенін.
12. Імперія Ойо.
13. Мономотапа.
14. Африканські мови в культурному контексті.
15. Традиційне мистецтво Африки.
16. Витоки сучасного африканського театру.
17. Африканський танець.
18. Африканська міфологія. Верховні Божества. Міфи про походження.
19. Африканська міфологія. Міфи про походження Смерті. Духи предків. Легенди про світ духів. Герої.
20. Африканська міфологія. Міфи про природу. Легенди про демонів.

21. Африканська міфологія. Історії про «маленький народ».
22. Африканська міфологія. Історії про тварин. Історії про чаклунство.
23. Місце та роль африканських культур в світовій цивілізації.
24. Історія вивчення австралійських аборигенів.
25. Австралійські аборигени: населення та демографія.
26. Ставлення аборигенів Австралії до землі. Патрилійна локальна група. Власність на землю.
27. Знаряддя праці австралійських аборигенів.
28. Розподіл праці в традиційній культурі Австралії.
29. Основні поняття австралійських аборигенів.
30. Основні риси світогляду аборигенів Австралії. Вчення про передіснування. Обряди розмноження.
31. Тотемічні уявлення про життя в культурі австралійських аборигенів.
32. Магія в культурі австралійських аборигенів.
33. Небесні герої. Культ матері-прародительки. Різноманітність культів аборигенів Австралії.
34. Міфологія австралійських аборигенів. Історії створення світу та походження людства. Міфи про тварин.
35. Океанія: регіони, корінне населення.
36. Релігійні уявлення океанійців. Анімізм. Дерево життя. Культ тварин. Поклоніння каменям. Поклоніння морю.
37. Міфи народів Океанії. Політеїстичність полінезійської міфології.
38. Жерці в культурі океанійців.
39. Поховальні звичаї океанійців.
40. Мистецтво Океанії.
41. Культурна спадщина Океанії в колекціях музеїв світу.
42. Актуальні напрями вивчення традиційних культур Африки, Австралії та Океанії.

ОЦІНЮВАННЯ

Умови визначення навчального рейтингу дисципліни

Види робіт: форми контролю	Кількість робіт	Максимум балів за заняття / вид роботи	Разом
Лекційні заняття: відвідування, конспектування	13	-	-
Експрес- опитування: виступ доповнення / коментар	1 – 2	5 (виступ) та 3 (доповнення / коментар)	до 10 (але разом з іншими формами поточного та проміжного контролю – не більше 70)
Контрольна робота по модулю	2	20	40
Семінарське заняття	1	15	15
Письмова робота (самостійна робота)	1	15	15
Підсумкова контрольна робота (залік)	1	30	30

Вимоги та критерії оцінювання

Види робіт	Кіль- кість балів	Критерії оцінювання
Експрес-опитування (усне)	до 10	Виступ та доповнення / коментар на основі рекомендованих для обговорення фільмів, відео, радіопередачі. Критерії оцінювання: 5 балів – короткий виступ-рефлексія на фільм / відео / радіопередачу; акцентовано увагу на основних аспектах; 3 бали – доповнення / коментар до попереднього виступу.
Контрольні роботи по модулях	2 по 20 балів	Завдання: 1. Підготувати вікторину по модулю 1 (Традиційні культури Африки). <i>Альтернатива до завдання 1:</i> Написати есе-рефлексію на фільм: «Мабуть, боги з`їхали з глузду» (1980). ПАР, Ботсвана. Кінокомедія. 2. Підготувати вікторину по модулю

2 (Традиційні культури Австралії).

Альтернатива до завдання 2:

Написати есе-рефлексію на фільм:
«Десять човнів» (2006). Австралія.

Драма, комедія, пригоди.

Вимоги до вікторини: 20 питань (різні за формою); ключі до них.

Критерії оцінювання:

19 – 20 балів – «відмінно» (20 різних за формою питань; наявні ключі до них; глибокі знання; опанування значної кількості наукових праць; висока якість виконання письмової роботи);

15 – 18 балів – «добре» (20 питань, але середнього рівня складності чи більшість з питань однакові за формою; наявні ключі до питань; опановано основну літературу; можливі незначні помилки);

13 – 14 балів – «задовільно» (питання однакові за формою чи значно менша їх кількість; поверхові знання; деякі зауваження до якості виконання роботи /оформлення, темпу виконання чи ін./);

1 – 12 балів – «не задовільно» (низький рівень аналізу та неточне використання термінів; зауваження до якості виконання роботи /оформлення, темпу

	виконання чи ін./); 0 балів – питання вікторини взагалі не відповідають темам модуля або робота порушує норми академічної доброчесності. Вимоги до есе-рефлексії: осмислення та аналіз власних думок та почуттів після перегляду фільму / відео чи прослуховування радіопередачі (враховуючи вивчені теми модуля). Критерії оцінювання: 19 – 20 балів – «відмінно» (4 – 5 сторінок тексту; при аналізі враховано вивчену тематику модуля; усвідомлення своїх внутрішніх станів, потреб, цінностей та переконань); 15 – 18 балів – «добре» (3 – 4 сторінки тексту; не завжди вдається відділити свої справжні почуття від чужих думок); 13 – 14 балів – «задовільно» (2 – 3 сторінки тексту: поверховий аналіз); 1 – 12 балів – «не задовільно» (до 2 сторінок тексту; низький рівень аналізу; наявні помилки та неточності; зауваження до якості виконання роботи /оформлення, темпу виконання чи ін./);

		0 балів – робота порушує норми академічної доброчесності.
Семінарське заняття	15	Можливі презентації (мак 15 балів), виступи (мак 10 балів) та доповнення (мак 5 балів). Пасивна присутність (2 бали). Вимоги до презентації: не менше 10 слайдів; візуальний ряд має сприяти розкриттю змісту питання семінару; підписи до ілюстрацій; авторські тези; список використаної літератури, не менше 4 – 5 праць. Критерії оцінювання: 14 – 15 балів – «відмінно» (10 чи більше слайдів; гарно підібраний візуальний ряд; повне та змістовне розкриття теми; логічний виклад; опанування значної кількості наукових праць; творчий підхід); 11 – 13 балів – «добре» (не менше 10 слайдів; гарно підібраний візуальний ряд; змістовне розкриття теми; опанування основної літератури; можливі незначні помилки); 9 – 10 балів – «задовільно» (дещо менший обсяг роботи; деякі ілюстрації не сприяють розкриттю змісту питання

	/тобто мають лише декоративне значення/ або відсутні підписи до деяких ілюстрацій; поверхові знання); 1 – 9 балів – «не задовільно» (6 – 7 слайдів; частина ілюстрацій має лише декоративне значення або відсутні підписи до них; низький рівень аналізу та не точне використання термінів; студент (ка) презентує інформацію непослідовно; зауваження до якості виконання роботи /темпу виконання чи ін./); 0 балів – зміст презентації взагалі не відповідає темі або робота порушує норми академічної доброчесності. Вимоги до виступу та доповнення: опрацювання основної літератури; додаткова література – за бажанням (на вибір). Критерії оцінювання: 10 балів – змістовна та повна відповідь на питання семінару; логічний виклад; добре аргументована інтерпретація різних точок зору; студент (ка) тримає зоровий контакт, лише деколи звертаючись до нотаток; опрацьовано основну та деяку додаткову літературу);

		8 – 9 балів – змістовна та повна відповідь на питання семінару; студент (ка) здебільшого тримає зоровий контакт, але часто звертається до нотаток; опрацьовано основну літературу; можливі деякі помилки; 6 – 7 балів – низький рівень аналізу; студент (ка) здебільшого читає матеріал без зорового контакту зі слухачами; опрацьовано 1 – 2 праці; не точне використання термінів; 4 – 5 балів – доповнення , тобто змістовне розкриття одного із аспектів питання семінару; 1 – 3 бали – невелике доповнення чи зауваження / уточнення до змісту виступів інших студентів (ок).
Письмова робота (самостійна робота)	15	Вимоги: опанування значної кількості наукових праць; повне та змістовне розкриття теми; логічний виклад; творчий підхід; наявність бібліографічних посилань та списку використаної літератури; 10 тис. знаків з пробілами; додатки (при потребі); <i>термін здачі</i> – 13 тиждень. Теми для письмової роботи: 1. Традиційна культура в сучасному

		світі. 2. Екологія та своєрідність традиційної культури.3. Традиційне господарство та соціальна організація: вплив на розвиток світогляду.4. Культурні процеси в сучасній Африці: синтез, діалог, взаємодія, конфлікт.5. Традиційне мистецтво Африки: типологія, систематика, еволюція.6. Особливості розвитку традиційного мистецтва Африки.7. Специфіка африканського танцю.8. Маски в традиційних культурах Африки.9. Витоки та течії сучасного африканського театру.10. Слово в міфологічній свідомості (на прикладі країн Тропічної Африки).11. Трансформація ролі та функцій традиційних культів та вірувань народів Африки.12. Кольорова класифікація в

		африканських ритуалах. 13. Сучасна кінематографічна репрезентація дискримінації афроамериканців за расовою ознакою у США. 14. Культура корінних австралійців як еталон первісної культури. 15. Характерні риси світогляду австралійських аборигенів (спіритуалістичність, тотемізм, історизм тощо). 16. Основні поняття в традиційній культурі Австралії (причина, час, простір та відстань, число, особиста власність і володіння, класифікація чи розподіл на групи). 17. Репрезентація культури австралійських аборигенів в кіно. 18. Традиційні культури Океанії: специфіка та загальні тенденції розвитку. 19. Поховальні традиції океанійців. 20. Традиційне мистецтво Меланезії. 21. Традиційне мистецтво Мікронезії.

22. Традиційне мистецтво Полінезії.

Критерії оцінювання:

14 – 15 балів – «відмінно» (10 тис. знаків з пробілами; глибокі знання; опрацювання значної кількості наукових праць; висока якість виконання письмової роботи /зокрема, наявні бібліографічні посилання, список використаних джерел та літератури; можливі додатки; своєчасна здача роботи/);

11 – 13 балів – «добре» (10 тис. знаків з пробілами; опановано основну літературу; можливі незначні помилки);

9 – 10 балів – «задовільно» (дещо менший обсяг роботи; поверхові знання; деякі зауваження до якості виконання роботи /оформлення, темпу виконання чи ін..);

1 – 8 балів – «не задовільно» (менше 5 тис. знаків з пробілами; низький рівень аналізу; неточне використання термінів; зауваження до якості виконання роботи /оформлення, темпу виконання чи ін..);

0 балів – зміст роботи взагалі не відповідає обраній темі або робота порушує норми академічної

		доброчесності.
Підсумкова контрольна робота (залік)	30	Вимоги: змістовна та повна відповідь на 2 питання (кожне питання – 15 балів). <i>Оцінювання одного питання:</i> 14 – 15 балів – «відмінно» (глибокі знання; змістовна та повна відповідь; опанування значної кількості джерел; творчий підхід; можливі незначні помилки); 11 – 13 балів – «добре» (гарна, але не повна відповідь; низка зауважень); 9 – 10 балів – «задовільно» (часткове розуміння проблематики; не опрацьовано основну літературу; відсутність самостійних суджень та спостережень; значні недоліки); 1 – 8 балів – «не задовільно» (коротке, але змістовне доповнення до тематики; або низький рівень аналізу та неточне використання термінів); 0 балів – відповідь взагалі не відповідає змісту питання.

ВІДПРАЦЮВАННЯ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ (пропущеного з поважних причин)

На вибір студента:

- презентація на одне з питань семінару (не менше 10 слайдів; візуальний ряд має сприяти розкриттю змісту питання семінару; підписи до ілюстрацій; авторські тези; список використаної літератури) – 15 балів;
- конспект одного з питань семінару (тезисний виклад матеріалу; список використаної літератури) – 10 балів.

NB: відпрацювання приймаються упродовж одного тижня з дати проведення семінару; надсилати на корпоративну пошту викладача.

ПОРЯДОК ПЕРЕРАХУНКУ РЕЙТИНГОВИХ ПОКАЗНИКІВ НОРМОВАНОЇ 100-БАЛЬНОЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ШКАЛИ В НАЦІОНАЛЬНУ 4-БАЛЬНУ ТА ШКАЛУ ECTS

За шкалою університету	За національною шкалою		За шкалою ECTS
	Екзамен	Залік	
91 – 100	Відмінно	Зараховано	A (відмінно)
81 – 90	Добре		B (дуже добре)
71 – 80			C (добре)
66 – 70	Задовільно		D (задовільно)
60 – 65			E (достатньо)

30 – 59	Незадовільно	Не зараховано	FX (незадовільно – з можливістю повторного складання)
1 – 29			F (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)

ПОЛІТИКА КУРСУ

Вивчення дисципліни має відповідати вимогам “*Положення про Академічну доброчесність здобувачів освіти в НаУКМА*” (наказ № 112 від 07.09.2018 р.).

Від учасників навчального процесу очікується дотримання “*Кодексу етики Національного університету “Кієво-Могилянська академія”*” (наказ № 210 від 06.07.2020 р.).

Національний університет «Кієво-Могилянська академія» – заклад вищої освіти (ЗВО), який підтримує ідеї рівних прав і можливостей, протидії дискримінації, гендерному насильству та булінгу. У 2018 році НаУКМА став першим ЗВО в Україні, який запровадив відповідну внутрішньоуніверситетську політику, яка у 2021 році отримала назву – *Політика протидії дискримінації, сексуальним домаганням, булінгу в НаУКМА*. У Політиці зазначено, що «НаУКМА засуджує насильство і дискримінацію, сексуальні домагання, булінг (цькування) у трудових відносинах, в освітньому процесі та зобов'язується сприяти протидії цим явищам». Задля реалізації Політики створено Комітет протидії дискримінації, сексуальним домаганням, булінгу в НаУКМА. Цей курс відбувається, беручи до уваги засади зазначеної Політики.

Детальніше про Політику і Комітет, заплановані події можна прочитати на сайті НаУКМА, рубрика про захист прав студентства.

<https://web.ukma.edu.ua/index.php/uk/students/protect-rights>

Затверджено

на засіданні кафедри культурології НаУКМА 19 січня 2026 р.

(протокол № 1)

Рецензенти: Ю.В. Джулай, канд. філос. наук, доцент (НаУКМА); Ю.С. Філь, канд. іст. наук, PhD (Інститут сходознавства ім. А.Ю. Кримського НАН України).